EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 15.12.2021.
SWD(2021) 454 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai

par ēku energosniegumu (pārstrādāta redakcija)

{COM(2021) 802 final} - {SEC(2021) 430 final} - {SWD(2021) 453 final}

Kopsavilkuma lapa

Priekšlikuma pārskatīt Direktīvu par ēku energoefektivitāti (2010/31/ES) ietekmes novērtējums

A. Rīcības nepieciešamība

Kāda ir problēmas būtība un kāpēc problēma ir nozīmīga ES mērogā?

Tā kā ēkās patērē 40 % no kopējā enerģijas daudzuma un rada 36 % ar enerģiju saistītu siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju Eiropas Savienībā, ēku nozares dekarbonizācija ir ļoti svarīga, lai īstenotu ES klimata un enerģētikas mērķus 2030. un 2050. gadam, kas noteikti Eiropas Klimata aktā un priekšlikumos par Eiropas zaļā kursa īstenošanu. Klimata mērķrādītāja plānā ir noteikts, ka ēku SEG emisiju apjomam jāsamazinās par aptuveni 60 %, lai līdz 2030. gadam īstenotu vispārējo mērķrādītāju samazināt emisiju daudzumu par 55 %. Tāpēc renovācijas ātrums ir vismaz jādubulto.

Kas būtu jāpanāk?

Direktīvas par ēku energoefektivitāti pārskatīšanai ir divi galvenie mērķi: 1) sekmēt ēku SEG emisiju apjoma un enerģijas galapatēriņa samazināšanos līdz 2030. gadam; 2) nodrošināt, ka ēku ieguldījums klimatneitralitātes panākšanā līdz 2050. gadam ir pienācīgs. Konkrētie mērķi ir šādi: palielināt ēku renovācijas ātrumu un pakāpi (politikas joma A); uzlabot informāciju par ēku energoefektivitāti un ilgtspēju, izmantojot digitālus rīkus (visās politikas jomās); nodrošināt, ka jaunas ēkas atbilst klimatneitralitātes mērķim 2050. gadam (politikas joma B); iekļaut ēkas dekarbonizētās un digitalizētās enerģijas sistēmās (politikas joma C).

Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)?

Kopējā regulējuma nostiprināšana nodrošinās, ka ēku nozarē visā ES vajadzīgajā apmērā tiks samazināts SEG emisiju apjoms. Ja kāda dalībvalsts nerīkosies, visai ES kopumā būs lielākas kopējās SEG emisiju samazināšanas izmaksas. Rīcība ES līmenī nodrošina arī sviras efektu, lai mobilizētu nozari rīkoties atbilstoši kopējam mērķim, kā arī augstākus tirgū plānotus rezultātus. Tas stimulēs ieguldījumus renovācijā, radīs darbvietas, stimulēs inovāciju un palielinās būvizstrādājumu un ierīču iekšējā tirgus dotos ieguvumus.

B. Risinājumi

Risinājumu varianti izvirzīto mērķu sasniegšanai. Vēlamais variants (ja ir). Iemesli (ja nav).

Galvenais politikas jomas A pasākums ir ieviest minimālus energoefektivitātes standartus (MES), ko papildina labāki energoefektivitātes sertifikāti, ēku renovācijas pasu ieviešana un pamatīgas renovācijas definēšana. Galvenais politikas jomas B pasākums ir standarta ieviešana "bezemisiju ēkām" (BĒ). Galvenais politikas jomas C pasākums ir pastiprinātas prasības elektrisko transportlīdzekļu uzlādes infrastruktūrai ēkās. Katrā politikas jomā noteiktie pasākumi ir iekļauti četros risinājumos, kas atbilst aizvien vērienīgākiem mērķiem — netālejoši, vidēji tālejoši un tālejoši mērķi (ar diviem variantiem, proti, I un II). 3. risinājums "Tālejoši mērķi I" ir ietekmes novērtējuma vēlamais risinājums. Šis risinājums ietver esošo pasākumu pastiprināšanu un jaunu pasākumu ieviešanu, uzsvaru liekot uz jaunām un esošām ēkām. Tajā tiek rosināti MES, kas ietvertu ES līmenī noteiktus saistošus standartus ēkām ar vissliktāko energosniegumu, ko papildinās valsts standarti. Pēc Komisijas Regulējuma kontroles padomes negatīvā atzinuma par ietekmes novērtējumu, kur tika paustas bažas par to, ka nav pietiekami pārliecinošu pierādījumu, kas pamatotu politikas pasākumu vēlamo kopumu, jo īpaši attiecībā un proporcionalitāti un ES saskaņošanas līmeni, tiesību akta priekšlikums tika saskaņots ar 2. risinājumu, kurš ietvēra vidēji tālejošus mērķus attiecībā uz dažiem aspektiem (ieskaitot esošo ēku renovāciju), saglabājot spēkā 3. risinājumu "tālejoši mērķi I" attiecībā uz jaunām ēkām un to modernizāciju.

Dažādu ieinteresēto personu viedokļi. Kuru risinājumu katra no ieinteresētajām personām atbalsta?

Ieinteresētās personas pauda plašu atbalstu Direktīvas par ēku energoefektivitāti regulējuma pastiprināšanai un rosināto jauno politikas pasākumu ieviešanai. Tomēr par to precīzu formulējumu ir dažādi uzskati. MES atbalsta 75 % sabiedriskās apspriešanas (SA) respondentu, un 84 % respondentu atbalsta BĒ definēšanu Direktīvā par ēku energoefektivitāti. Ir spēcīgs atbalsts (89 %) tādu dalībvalstu mērķu uzraudzības pastiprināšanai, kas noteikti ilgtermiņa renovācijas stratēģijās. Vairāk nekā divas trešdaļas (68 %) respondentu atbalsta tādu pasākumu iekļaušanu, atbilstoši kuriem jāziņo par oglekļa emisijām visā dzīves ciklā. 68 % respondentu arī uzskata, ka būtu noderīgi iekļaut termina "pamatīga renovācija" juridisku definīciju. Vairāk nekā trīs ceturtdaļas (76 %) respondentu atbalsta energoefektivitātes sertifikātu (EES) saskaņošanu.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Kādus ieguvumus nodrošinās vēlamais risinājums (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galvenie risinājumi)?

Politikas pasākumi, kas iekļauti 3. risinājumā (tālejoši mērķi I), nodrošinās maksimālu ieguvumu salīdzinājumā ar esošajām ēku renovācijas tendencēm. Salīdzinot ar sākotnējo situāciju, prognozētais renovācijas ātrums 2030. gadā vidēji būs par 1,35 % augstāks, kā arī līdz 2030. gadam apsildes, dzesēšanas un mājsaimniecību karstā ūdens patēriņš samazināsies par 11,7 %, bet līdz 2050. gadam — par 34 %. Tiek prognozēts, ka SEG emisiju daudzums būs par 23 % un 53,5 % mazāks attiecīgi 2030. un 2050. gadā, kā arī mazināsies gaisa piesārņojums un ūdens patēriņš. Salīdzinājumā ar sākotnējo situāciju paredzams, ka enerģijas izmaksas patērētājiem būs par 8 % zemākas 2030. gadā un par 27,6 % zemākas 2050. gadā. Šie pasākumi arī radīs darbvietas un pievienoto vērtību būvniecības ekosistēmā. Tiek lēsts, ka vidēji tālejošu mērķu izvēle atbilstoši 2. risinājumam arī palielinās vidējo renovācijas ātrumu par 0,2 % salīdzinājumā ar sākotnējo scenāriju. Enerģijas galapatēriņš samazināsies par 3,6 % un 16 % attiecīgi 2030. un 2050. gadā, bet SEG emisiju apjoms apsildes, dzesēšanas un mājsaimniecību karstā ūdens jomā — par 4,2 % un 21 % attiecīgi 2030. un 2050. gadā. Salīdzinājumā ar sākotnējo situāciju prognozēts, ka enerģijas izmaksas patērētājiem vidēji tālejošu mērķu risinājumā palielināsies par 2 % līdz 2030. gadam un samazināsies par 12 % līdz 2050. gadam.

Cik izmaksās vēlamais risinājums (ja tāds ir, pretējā gadījumā — galvenie risinājumi)?

Galvenās izmaksas ir saistītas ar ieguldījumiem ar enerģiju saistītā renovācijā MES dēļ, kā arī ar atbilstību bezemisiju prasībām jaunām ēkām. Salīdzinājumā ar sākotnējo situāciju "tālejošo mērķu I" scenārijā lēstais relatīvais ieguldījumu palielinājums līdz 2030. gadam būs 80 %. Atšķirībā no vēlamā risinājuma vidēji tālejošu mērķu izvēle esošo ēku renovācijai atbilstoši prognozēm prasīs ieguldījumu apjoma mazāku relatīvo palielinājumu, proti, par 22,4 % līdz 2030. gadam.

Ietekme uz MVU un konkurētspēju

Vairāk nekā 90 % no būvniecības, arhitektūras un inženierbūvniecības uzņēmumiem ir MVU. Vēlamajā risinājumā tiek lēsts, ka aktivitāte būtiski palielināsies līdz 2030. gadam, un tā rezultātā salīdzinājumā ar 2020. gadu tiks gūta ikgadējā papildu pievienotā vērtība 104 miljardu EUR apmērā. Vidēji tālejošajā risinājumā tiek prognozēts, ka līdz 2030. gadam tiks nodrošināta ikgadējā papildu pievienotā vērtība 29 miljardu EUR apmērā.

Vai tiks būtiski ietekmēts dalībvalstu budžets un pārvaldes iestādes?

Saskaņā ar šo priekšlikumu trešo reizi groza esošu direktīvu, un tas lielā mērā ir balstīts uz jau esošo struktūru un noteikumiem. Tomēr publiskām iestādēm radīsies izmaksas, kas saistītas ar transponēšanu valstī, uzraudzību un izpildes panākšanu, kā arī būs noteiktas administratīvās izmaksas, kuras paredzētas, lai izpildītu pienākumu sniegt informāciju. Pēdējā gadījumā tiek gaidīts, ka energoefektivitātes sertifikātu digitalizācija un jaunie nosacījumi par datu apmaiņu un datubāzēm samazinās atbilstības nodrošināšanas izmaksas un sekmēs ar renovāciju saistīto

administratīvo procedūru izpildi.
Vai ir paredzama cita būtiska ietekme?
Mazāki rēķini par enerģiju palīdzēs mazināt enerģētisko nabadzību. Lēstais relatīvais enerģētiskās nabadzības samazinājums līdz 2030. gadam skars aptuveni 3,5 miljonus mājsaimniecību vēlamā risinājuma un 2,3 miljonus mājsaimniecību vidēji tālejošā mērķa gadījumā. Turklāt enerģijas patēriņa samazināšana dos ievērojamus vidiskos un veselības ieguvumus, kā arī mazinās ES atkarību no enerģijas importa.
Proporcionalitāte
Rosinātie pasākumi nav plašāki par tādiem, kas vajadzīgi, lai ēku nozares pārstāvji dotu pienācīgu ieguldījumu ES klimata mērķu 2030. un 2050. gadam sasniegšanā. Regulējuma kontroles padomes bažas ir novērstas, mainot tiesību akta priekšlikumu.
D. Turpmākā rīcība
Kad politika tiks pārskatīta?
Komisija plāno pārskatīt Direktīvu par ēku energoefektivitāti ne vēlāk kā līdz 2027. gada beigām. Pārskatītās Direktīvas par ēku energoefektivitāti ietekmi uzraudzīs un panākto progresu novērtēs, pamatojoties uz esošās direktīvas nosacījumiem, ēku renovācijas plāniem un progresu saistībā ar Regulu (ES) 2018/1999 par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību. Komisija novērtēs, vai esošie pasākumi, to vidū oglekļa cenas noteikšana, nodrošinās pietiekamu uzlabojumu, lai panāktu pilnībā dekarbonizētu bezemisiju ēku fondu līdz 2050. gadam, un vai būs jāievieš papildu saistoši pasākumi Savienības līmenī, piemēram, stingrāki ES līmeņa minimālie energoefektivitātes standarti.